

Edva kogato korabyt "Nearoda" se odдели ot pristana i zapochna da pori s nosa si grebenite na razpenenite vylni, zabeljazah, che na nego njama nito edna zhena. V pristanishteto imashe mnogo ot tjah. Starici v cherno, s bohchi i damadzhanishe vino i zehthin, se razminavaha sys zatlysteli severnjachki s predizvikatelno razgoleni gyrdi, i sys zagoreli na slynce nimfetki s gyvkavi goli ryce.

Ne vidjah nikogo i na pustata pjasychna ivica pod vyzvishenijata i strymnite skali, kogato navljazohme vyv vodite na pravoslaviето, koito zapochvat na dve mili ot pristanishtnoto gradche, neposredstveno zad kamennata stena, kojato otdelja svetskoto ot svjatoto.

Chesto v zhivota sym bil na chisto myzhki mesta – v kazarmata, na fronta, no tam vinagi se namira i po njakoja sluchajno popadnala tam zhena – lavkadzhijka, ovcharka, kurierka ot shtaba ili medicinska sestra; nikoga dosega ne bjah pytuval s korab i da ne se razvee nechija roklja ili da ne otekne zhenski smjah. Tova beshe njakakyv mylchaliv myzhki korab, pylen s kalugeri, argati i poklonnici. Monasite noseha razlichni rasa i kalimjavki – ot sivi, s cvjat na gylybova perushina, prez tymnosini do napylna cherni. Njakoi prilichaha na biblejski pastiri s tezi prashni i iznoseni odezhdii. V rycete si njakoi dyrzhaha dylgi chvoresti tojagi, s koito da se pazjat ot kucheta i zmii, a drugi noseha tymni ochila *rej-ben* i na gyrдите si krystove, ukraseni sys skypocenni kamyni. Razlichavaha se ezicite i bagazhyt im. Tuk se smesva grycki s ruski, armenski s bylgarski i rumynski. Edni do drugi do krakata im lezhaha kozi torbi, disagi i kufari *samsonajt...* A navsjakyde po palubata vladee tishina; samo po njakoja poluglasno izrechena fraza, sjakash bjahme navlezli vyv omagjosani vodi, kydeto vsjaka

pogreshna duma mozhe da progoni svetostta. Dori i turistite bjaha tihi, i sami se chuvstvaha pochni neudobno zaradi prekaleno shumnoto svistene na tehnite kameri.

Plavahme kym svjat bez zheni. Poslednata, chijto krak beshe stypil v Sveta gora, v Hilendar, prez 1347 godina, bila Elena, zhenata na car Dushan Silni, a i zaradi tova, che (skrivajki se ot chumata) dovel i neja v tova myzhko svetilishte, tozi vladetel na Syrbite i Gyrcite, kazvat, izobshto ne bil provyzglasen za svetec.

Mylchahme, otivajki na gosti na vechnostta.

Sveta gora se namira na poluostrov Aton, zad kamennija prysten na poslednija ot trite prysta na osakatenata ryka na njakakyv antichen gigant, kojto se opital da dokosne slynceto i potopil opyrlenata si ryka v Egejsko more, za da ja ohladi. Uplasheni ot kraja na sveta, kojto bil predrichan v Evropa prez hiljadnata godina, v tozi surov i pust kraj pyrvi se zaselili anahoretite – pustinnici i otshelnici, za da mogat da se moljat na spokojstvie i taka oshte poveche se doblizhili do Boga i se spasili. Objavenijat kraj na sveta ne doshyl prez тази posledna godina ot pyrvoto hiljadoletie, no idva vseki den za onezi, koito umirat i zavinagi go napuskat. Kakvo drugo e krajat na sveta, ako ne negovoto propadane v bezkrajnoto nebitie, tymnina i myrtva tishina? I dnes, prez 1996 godina, predi kraja na vtoroto hiljadoletie, otново se razprostranjavat sluhove za kraja na civilizacijata, kojto shtjal da dojde prez 2000 godina. Ne e li otново vreme za molitvi v Sveta gora?

V starite pismeni pametnici e ostanalo otbeljazano, che prez 845 godina, prez vreme na caruvaneto na vizantijskata imperatrica Teodora, tuk zhiveeli okolo dvajset hiljadi kalugeri v petdeset i shest manastira i che se zanimavali s ikonopis. Dnes te sa okolo hiljada i petstotin, a samo dvajset manastira ne sa

izostaveni, sred koito e chetvyrtijat po golemina – Hilendar, v kojto se moljat sedemnajset monaha.

Dvanajseti chlen na “Tipikona na sveti Sava” glasi, che manastiryt e “svoboden ot vsichki tuk vladici i ne e pod niche upravlenie – nito carsko, nito cyrkovno...”